

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
ABU RAYHON BERUNIY NOMIDAGI
URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

"TASDIQOLAYMAN"
Urganch davlat universiteti rektori
b. Prof. S.U.Xodjaniyazov

2025-yil

06

Qo'shniy qimmiy. №

2025-yil

22

06

EKOMONITORING VA EKOEKSPERTIZA

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 700000 – Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta'lim sohasi: 710000 – Muhandislik ishi
Bakalavriyat 60710400 – Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi
yo'nalishi: (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Mazkur o'quv dastur Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti kengashining 2025-yil "28" 06 dagi 11-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv ishlari bo'yicha prorektor:

S.U. Xodjaniazov

O'quv – uslubiy boshqarma boshlig'i:

G.R. Matlatipov

Mazkur o'quv dastur Tabiiy va qishloq xo'jaligi fanlari fakulteti Kengashining 2025-yil "28" 06 dagi yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan. (11-sonli bayonnomasi).

Fakultet dekani:

J.Sh. Ruzimov

Mazkur o'quv dastur "Ekologiya va hayot faoliyati xavfsizligi" kafedrasining 2025-yil "28" 06 dagi yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlash uchun tavsiya etilgan (11-sonli bayonnomasi).

"Ekologiya va hayot faoliyati xavfsizligi"
kafedrasi mudiri:

S.Yu. Babajanova

Fan/modul kodi EMEB 2121	O'quv yili 2025-2026	Semestr 5-6	ECTS – Kreditlar 10	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6-4	
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Ekomonitoring va ekoekspertiza	60	120	180
		60	60	120
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad - ekomonitoring va ekoekspertiza ob'ektlari, tadqiqot tamoyillari, ustivor jihatlar, tabiatdagi antropogen o'zgarishlarni monitoring va ekspertiza qilish, ekomonitoring va ekoekspertizani tashkil kilish darajalari, ularning usullari haqida tushunchalar berishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi - ekomonitoring va ekoekspertiza turlari va darajalari, tabiiy muhit va ekotizim monitoringi tizimi, biologik monitoring asoslari, biosfera qo'riqxonalarini monitoringini aniqlash, yangi qabul qilinayotgan va ishlab turgan texnika va texnologiyalarni ekologik ekspertizani tashkil qilish va o'tkazish; chiqindilarni inventarizatsiya qilish; korxonaning atrof-muhitga ta'sirini baholash; tabiatni muxofaza qilish chora- tadbirlarini variantlarini tanlash va asoslab berish; chiqindilarning chegaraviy mumkin bo'lgan miqdorini hisoblash; sanoat chiqindilarini zararsizlatirish va utilitatsiya qilish usullarini talabalarga o'rgatishdan iborat.</p> <p>II. ASOSIY NAZARIY QISM</p> <p>II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>I. EKOLOGIK MONITORING</p> <p>5-semestr</p> <p>Ekomonitoring fanining ilmiy - nazariy asoslari</p> <p>Ekologik monitoringning tadqiqot ob'ektlari, maqsadi va vazifalari. Biosferaning tuzilishi va rivojlanishi. Ekologik monitoringning tadqiqot tamoyillari va usullari. Ekologik monitoringdagi ustivor jihatlar va mezonlar.</p> <p>"Tabiat – jamiyat - inson" tizimidagi o'zaro ziddiyatlarning asoslari</p> <p>Tabiat bilan jamiyat o'rtasidagi o'zaro munosabatlar keskinlashuvi va uning oqibatlar. Barqaror rivojlanish va ekologik monitoring. Ekologik monitoringning xalqaro jihatlar. Ekologik monitoring va ekologik auditing aloqadorlik mohiyati.</p> <p>Atrof-muhit monitoringi tizimini tashkil etish</p> <p>Tabiatdagi tabiiy va antropogen o'zgarishlarning mohiyati. Atrof-muhit monitoringini yaratishda xalqaro tashkilotlarning roli. Tabiiy muhit holatidagi antropogen o'zgarishlarni monitoring qilish tizimlarining tasnifi.</p> <p>Ekologik monitoringni tashkil etish darajalari</p> <p>Ekologik monitoringni tashkil etish. Monitoring darajalari. Global ekologik monitoring. Milliy (davlat) ekologik monitoring. Mintaqaviy ekologik monitoring. Lokal monitoring. Atrof-muhit monitoringi darajalarining o'zaro ta'siri.</p>			

Ekologik monitoring turlari va tuzilmasi

Ekologik monitoring turlari. Ekologik monitoringni tashkil etish va bioekologik monitoring. Geoekologik monitoring. Biosferali monitoring.

Ekologik monitoring usullari

Masofaviy monitoring usullari. Monitoringning biologik usullari. Bioindikatsiya. Kimyoviy va fizik-kimyoviy monitoring usullari. Atrof-muhitni radiatsiyaviy monitoring usullari va vositalari.

O'zbekiston Respublikasining ekologik monitoring qonunchiligi va faoliyati

O'zbekiston Respublikasining «Tabiatni muhofaza qilish to'g'risida»gi qonunining ekomonitring jihatlarini. O'zbekiston Respublikasining «Ekologik nazorat to'g'risida»gi qonunining mazmun-mohiyati. O'zbekiston Respublikasida ekologik monitoring faoliyati.

Ekologik monitoringning mintaqaviy jihatlarini

Sug'oriladigan yerlarda ekologik monitoring. Tog' va tog' oldi mintaqasidagi ekologik monitoring. Cho'l-yaylov mintaqasidagi ekologik monitoring.

Tabiiy-antropogen tizimlardagi ekologik monitoring

Shahar va geotextizimlaridagi ekologik monitoring. Ekologik vaziyat keskin hududlardagi ekologik monitoring. O'zbekistonda cho'llashish muammolari monitoringi.

2. EKOEKSPERTIZA

6-semestr

Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Kirish. «Ekoekspertiza» fanining predmeti, metodi va vazifalari

Ekologik ekspertiza faniga kirish. Ekologik ekspertizaning yangi fan va o'quv predmeti sifatida shakllanish va rivojlanishi. Ekologik ekspertiza fanining predmeti, ob'ekti, tadqiqot va metodlari. Ekologik ekspertiza fanining boshqa fanlar bilan bog'liqligi va o'zaro aloqalari. Ekologik ekspertiza fanining maqsadi va vazifalari.

Ekologik ekspertizaning ilmiy metodologik asoslari

Ekologik ekspertiza to'g'risida tushuncha. Ekologik ekspertizada tabiat va jamiyat o'rtasidagi o'zaro ta'sir yo'nalishlarini nazorat qilish. Ekologik ekspertiza munosabatlarida ekologik qonunlar, qoidalar, prinsiplarga asoslanishi. Ekologik ekspertizaning asosiy tushunchalari va baholash mezonlari. Ekologik ekspertizada atrof-muhitga ta'sirni baholash. Ekologik ekspertizaning tarkibiy qismlari va tarmoqlari.

Ekologik vaziyat va uni ekspert baholash

Ekologik vaziyatning umumiy ta'rif. Tabiat komponentlarining ekologik xolati. Viloyatlar va tumanlardagi ekologik vaziyat va ularning hududiy farqlari. Orol dengizining qurishi va ekologik ekspertiza saboqlari. Tog' va tekislik geotizimlaridan foydalanishning ekologik ekspertiza xususiyatlari. O'zbekistonda xalqaro ekologik ekspertiza tajribalari yutuqlaridan foydalanish.

Ekologik ekspertizaning asosiy prinsiplari

Ekologik ekspertizaning prinsiplari to'g'risida tushuncha. Ekologik ekspertizaning umumiy prinsiplari. Ekologik ekspertizaning ilmiy prinsiplari. Ekologik ekspertizaning huquqiy prinsiplari.

Ekologik ekspertizaning huquqiy asoslari

Ekologik ekspertizaning huquqiy asoslari to'g'risida tushuncha. Ekologik ekspertizaning huquqiy asoslarining tizimlari. Ekologik ekspertiza munosabatlari qatnashchilarining huquqlari, majburiyatlari va javobgarligi.

Ekologik ekspertiza turlari

Ekologik ekspertiza turlari to'g'risida tushuncha. Davlat ekologik ekspertizasi. Jamoat ekologik ekspertizasi va ekologik audit.

Ekologik ekspertizaga qo'yiladigan talablar va atrof - muhitga ta'sirini baholash

Ekologik ekspertizaga qo'yiladigan umumiy talablar. Ekologik ekspertiza ob'ektlarining atrof tabiiy muhitga ta'sirining farqlari va ularni baholash. Ekologik ekspertiza ob'ektlarining atrof tabiiy muhitga ta'siri bo'yicha klassifikatsiyasi.

Ekologik ekspertizaning asosiy yo'nalishlari

Ekologik ekspertizaning asosiy yo'nalishlari to'g'risida tushuncha. Texnologik ekologik ekspertizasi. Korxonalar ekologik ekspertizasi. Shaharsozlik ekologik ekspertizasi. Tabiiy resurslardan foydalanish va tabiatni o'zgartirish loyihalarining ekologik ekspertizasi.

Davlat ekologik ekspertiza xizmatini tashkil etish va davlat ekologik ekspertizasi xulosasiga qo'yiladigan talablar

Davlat ekologik ekspertizasi xizmatini tashkil etish. Davlat ekologik ekspertizasi xulosasining tuzilma va mazmuniga qo'yiladigan talablar. Davlat ekologik ekspertizasi xulosasining mazmuni va matni.

III. Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar kasbiy tayyorgarlikning muhim bosqichi va shuning uchun ham uni zamon talabiga mos ravishda o'tkazish zarur. Amaliy mashg'ulot talabdan fan bo'yicha olgan nazariy bilimlarni amaliy tarzda mustahkamlashi, chuqurlashtirishi va umumlashtirishi hamda talabning mustaqil fikrlash, voqealarni ekologik jihatdan tahlil qila olishini talab qilinadi hamda quyidagi mavzulari tavsiya etiladi:

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

EKOLOGIK MONITORING

5-semestr

Ekologik monitoringni boshqarish tartibi.
Atrof-muhit monitoringi shakllanishida antropogen o'zgarishlar ta'siri o'rganish.
Ekologik monitoring usullaridan foydalanish tartibi.
Ekologik monitoringda bioindikatsiyadan foydalanish.
O'zbekistondagi sug'oriladigan yerlar va ularni ekologik monitoring qilish.
Tog' mintaqasida antropogen omillar natijasida yuzaga kelgan o'zgarishlarni tahlil qilish monitoringi.
Cho'l-mintaqasi va cho'llashish muammolarini tahlil qilish monitoringi.

EKOEKSPERTIZA

6-semestr

Atmosfera havosiga bo'ladigan ta'sirlarni baholash.
Suv resurslariga bo'ladigan ta'sirlarni baholash.
Yer resurslariga bo'ladigan ta'sirlarni baholash.
Biologik resurslarga bo'ladigan ta'sirlarni baholash.
O'zbekistonda chet mamlakatlar tajribalari asosida ekologik ekspertiza samarasini aniqlash.

Korxonalarining sanitariya-gigienik, ekologik me'yorlarini ishlab chiqish va hisoblash.
Karxonalarining ekologik xavflilik toifasini aniqlash.
Atrof-muhitga tashlanayotgan iflosliklarni reglamentlash.

Amaliy mashg'ulotlar tashkillashtirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

IV. Seminar mashg'ulotlari
Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:
EKOLOGIK MONITORING
5-semestr

Global va milliy ekologik monitoring.
Mintaqaviy ekologik va lokal monitoring.
Ekologik monitoring turlari: bioekologik monitoring.
Geoekologik monitoring.
Biosferali monitoring, biosfera qo'riqxonalari.
Tabiiy muhitning radiatsiyaviy ifloslanishi monitoringi.
O'zbekistonning ekologik jihatdan keskin hududlaridagi ekologik monitoring.
Rivojlangan shaharlar monitoringi.

EKOEKSPERTIZA
6-semestr

Ekologik ekspertizaning huquqiy hujjatlari bilan tanishish.
O'zbekistondagi ekologik vaziyatni ekspert baholash mezonlari va ekologik rayonlashtirish.
Davlat ekologik ekspertizasi xulosasining tuzilishi va mazmuniga qo'yiladigan talablar.
Ekologik ekspertiza xulosasining yozilish namunasi.
Ekologik ekspertiza xulosasining mazmuni.
AQSH va Yevropa hamkorlik mamlakatlarida ekologik ekspertiza o'tkazish bo'yicha erishilgan yutuqlar.
Atrof-muhit sifatini me'yorlashda umumiy tushunchalar.
Seminar mashg'ulotlarini tashkillashtirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar
Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:
EKOLOGIK MONITORING
5-semestr

Ekologik monitoringning tadqiqot tamoyillari va xususiyatlari.
Ekologik monitoringning kimyoviy asoslari.
Maxsus ifloslantiruvchi moddalar: neft mahsulotlari, organik super ekotoksikantlar, og'ir metallar.
Atrof-muhitning asosiy tarkibiy qismlari monitoringi.
Ozon tuynugi va uning paydo bo'lish mexanizmi. Iqlim o'zgarishi va issiqxona effekti monitoringi.
Ifloslantiruvchi moddalarning transchegaraviy o'tishi va ularning monitoringi.
Ekotoksikologik biomonitoring.
Radioekologik monitoring.
Qishloq xo'jaligi yerlari holatini monitoring qilish.
Tibbiy va ekologik monitoring.
Aerokosmik monitoring.
Atrof-muhitni modellash va prognozlash.
Sanoat korxonalarini monitoringi.

Tuproq ifloslanishi monitoringi.
Yer usti suvlari sifatini monitoring qilish usullari.
Global va milliy ekologik monitoring.
Mintaqaviy ekologik va lokal monitoring.
Ekologik monitoring usullaridan foydalanish tartibi.
Ekologik monitoringda bioindikatsiyadan foydalanish.
O'zbekistondagi sug'oriladigan yerlar va ularni ekologik monitoring qilish.
Rivojlangan shaharning atrof-muhit monitoringi.
Ekologik monitoring va ekologik auditning xususiyatlari hamda mohiyati.
Atmosferadagi chang miqdorini monitoring qilish usullari hamda ahamiyati.
Ekologik monitoring va ekologik auditning xususiyatlari hamda mohiyati.
Monitoringni tashkil qilishning asosiy maqsadlari va xalqaro hamkorliklar.
Tabiiy-antropogen tizimlardagi ekologik monitoring.
Tabiiy muhitning radiatsiyaviy ifloslanishi monitoringi.
Barqaror rivojlanishda ekologik ekspertizaning ahamiyati.
O'zbekistonda ekologik monitoringning amaldagi muammolari.
O'zbekiston ekologik monitoring tizimining istiqbollari.

EKOEKSPERTIZA
6-semestr

Ekologik ekspertiza qonun hujjatlari, ekologik ekspertiza maqsadlari.
Ekologik ekspertiza turlari. Ekologik ekspertizaning asosiy prinsiplari, ekologik ekspertizaning oshkorligi.
Orol va Orol bo'yi xususiyatlari, ziddiyatlar sog'lomlashtirishda davlatning ekologik siyosati.
Ekologik ekspertiza buyurtmachisining majburiyatlari, ekologik ekspertizani moliyalash.
Davlat ekologik ekspertiza ob'ektlari. Davlat ekologik ekspertizasini o'tkazishning majburiyatlari.
Davlat ekologik ekspertizasi sohasidagi maxsus vakolatli davlat organi.
Ekologik ekspertizani o'tkazish tartibi, shartlari va turlari.
Ekologik ekspertiza ob'ektlari.
Atrof-muhitga ta'sirni baholash tushunchalari.
Atrof-muhitga ta'sirni baholashda xorij tajribasi.
Atrof-muhitga bo'lgan ta'sirni baholash va ekologik oqibatlar to'g'risida bildirish hujjatlari.
Atrof-muhitga ta'sirni baholash bosqichlari.
Ekologik ekspertizaga korxonalar tomonidan taqdim etiladigan materiallar va ularga qo'yiladigan talablar.
Atrof-muhitga ta'sirni baholash prinsiplari.
Davlat ekologik ekspertizasi xulosasining mazmuni va matni.
Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Atrof-muhit monitoringining asosiy tushuncha va tamoyillari, uning ekologiya va yer haqidagi bilimlar bilan aloqadorligi, mavjud atrof-muhit monitoringi tizimlarining tarkibi va imkoniyatlari haqida tasavvurga va bilimga ega bo'lishi;
- Monitoring kuzatuvlarining dastlabki ma'lumotlarini qayta ishlash, tahlil qilish va umumlashtirish, tabiiy ob'ektlarning ekologik holatini baholash mezonlarini hisoblash, kuzatuvlarni o'tkazish uchun dasturlar va tavsiyalar ishlab chiqarish bo'yicha ko'nikmaga ega bo'lishi;

	<ul style="list-style-type: none"> Faktlarni, xodisalarni, ob'ektlarni tasniflash, tizimlashtirish, natijalarni tahlil qilish va xulosalar chiqarish, olingan tahlil natijalarni umumlashtirish bo'yicha malakaga ega bo'lishi kerak.
4.	<p>Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> ma'ruzalar; interfaol keys-stadilar; amaliy mashg'ulot (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; taqdimotlarni qilish; individual loyihalar; jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'la aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Frank R. Burden, Dietfried Donnert, Thad Godish, and Ian Mekelvie. Environmental monitoring hadnbook. Downloaded from Digital Engineering Library @McGraw-Hill (www.digitalengineeringlibrary.com) Copyright © 2004. Хожиматов А.Н. Экологик мониторинг (ўқув кўлланма). Тошкент. Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2004. Ножиматов А.Н. Экологик мониторинг (o'quv qo'llanma). Toshkent. "Tafakkur avlodi", 2020. D.Yormatova, Sh.Ubaydullayev. Экологик мониторинг. Toshkent, "Fan va texnologiya", 2012. Шамраев А.В. Экологический мониторинг и экспертиза: учебное пособие. Оренбург: ОГУ, 2014. Жумаев Т.Ж. Экологик экспертиза (ўқув кўлланма). - Т.: ТДИУ, 2004 - 128 бет. N.I.Ibragimov va boshqalar. Loyihalash asoslari va ekologik ekspertiza. Darslik. T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2009. - 320 b. Матвеев А.Н., Котов В.П. Оценка воздействия на окружающую среду и экологическая экспертиза. Учеб. Пособие / СПбГУАП.СПб., 2004.104 с. <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Патова Е.Н., Кузнецова Е.Г. Экологический мониторинг. Учебное пособие. Сыктывкар: СЛИ, 2013. Горшков М.В. Экологический мониторинг. Учебное пособие. Владивосток. ТГЭУ, 2010. Дьяконов К.Н., Дончева А.В. Экологическое проектирование и экспертиза: Учебник для вузов. М.: Аспект Пресс, 2002. - 384 с. В.К.Донченко, В.М.Питулько, В.В.Растоскуев, С.А.Фролова. Экологическая экспертиза: учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования.-5-е изд., перераб. и доп.-М.: Издательский центр «Академия», 2010.-528 с. И.И.Букас, С.А.Фомин. Экологическая экспертиза и оценка воздействия на окружающую среду (овос). Москва/Издательство МНЭПУ, 1998. А.Н.Матвеев, В.П.Самусенок, А.Л.Юрьев. Оценка воздействия на окружающую среду: / Иркутск: Изд-во Иркут. гос. ун-та, 2007. - 179 с. Бельдеева Л.Н. Экологический мониторинг. Учебное пособие. Барнаул. Изд-во АлтГТУ, 2000. Муртазов А.К. Экологик мониторинг методы и средства. Учебное пособие. Рязань, 2008.

	<ol style="list-style-type: none"> Латышенко К.П. Экологический мониторинг. Учебник. М.: Изд-во Юрайт, 2016. Хаустов А.П. Экологический мониторинг. Учебник. М.: Изд-во Юрайт, 2019. Экологик экспертиза fanidan amaliy mashg'ulotlarni o'tish bo'yicha Uslubiy qo'llanma. Toshkent – 2019. O. Arifjanov. Экологик jarayonlarni modellashirish. O'quv qo'llanma., T-2011., 105 b. (Toshkent irrigatsiya va melioratsiya instituti, 2011). I.X. Ayubova, M.N. Musayev, I.A. Jamg'aryan. Atrof-muhit sifat analizi va monitoringi. Cho'ipon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi. Toshkent – 2011. N.Muradullaev, Q.R.Rahmonov, T.S.Burxonov, N.SH.Umarov. Yer monitoringi. Samarqand-2019.
	<p style="text-align: center;">Axborot manbalari:</p> <p> www.zivonet.uz www.eco.uz www.uznature.uz www.pedagog.uz www.lex.uz </p>
	<p>7. Mazkur o'quv dastur Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti kengashining 2025-yil "28" 06 dagi 11-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.</p>
	<p>8. Fan/modul uchun mas'ul: A.A.Masharipov - UrDU, "Ekologiya va HFX" kafedrası dotsenti</p>
	<p>9. Taqrizchilar: Sh.K.Babadjanova – UrDU "Ekologiya va HFX" kafedrası dotsenti, PhD.</p>